

Loven, vil det ikke være tilladt at opstille en Kaffelov, f. Ex. i et mindre Kammer, som har Bygning enten ud til Trappegangen eller til Kjøkkenet. Naar man nu kjenber Forholdene i Kjøbenhavn og veed, hvor ofte det ved Inddelingen af en Bygning, naar Byggeplanen kommer frem, er vanskeligt for Arkitekten, naar Rumme skulle inddeles, at faae Leilighed til Vige, Ejener, Kufft eller Siguende — Vigeammeret skal jo ligge tæt ved Kjøkkenet — saa maa dette blive til stor Gæne, naar f. Ex. Ejenerstabet absolut skal ligge i et Bærelse, hvor der ikke kan være Kaffelov; det forbedrer ikke Forholdene i hygieinisk Henseende, at Noget maa ligge i et koldt Rum. Det maa blive Tilfældet, hvis denne Bestemmelse vedtages uforandret. Det er et Spørgsmaal, som ogsaa kom frem i Landsstinget; men jeg har ikke kunnet forstaa de Indsigelser, som der i dette Ting fremkom fra et æret Medlem. Jeg skal slutte med disse Bemærkninger, idet jeg i Hovedsagen kan henholde mig til, hvad der er fremkommet fra den sidste ærede Læser.

Minestad: Jeg kan indskrænke mig til ganske faa Bemærkninger; thi man kan være enig med det ærede Medlem for Kjøbenhavns 4de Valgfreds (Scharling) deri, at dette Lovudkast har været Gjenstand for en saadan Række af indgaaende Drøftelser af virkelig Sagkyndige, og det er blevet saaledes sigtet og behandlet, at det i og for sig er rimeligt og vistnok ogsaa er Tilfældet, at der kun er faare Tidet tilbage, som der vil kunne gøres saadanne Indvendinger mod, at det med Rimelighed kan ventes, at der vil samle sig en mere almindelig Stemning derom; thi det kan ikke hjælpe, at enkelte Medlemmer med Hensyn til enkelte Punkter have Ønsker om noget mere eller mindre, naar disse ikke beres af en mere almindelig Stemning. Jeg tror nu ogsaa, at Udcastet, saaledes som det nu er, fortjener Anerkjendelse, idet det forekommer mig, at der ikke ved den Revision, som denne Bygningslov har undergaaet, kan siges at være tilveiebragt eller søgt tilveiebragt nye Hindringer for Bebyggelse, hvis Nødvendighed ikke kan siges at være strengt godtgjort. Jeg er personlig ikke nogen Ven af de Bestemmelser, som i høi Grad indskrænke Byggefriheden; og jeg tror, at man derved gjør en meget daarlig Tjeneste netop overfor de Folk, som man vil begunstige, derved, idet saadanne Indskrænkninger i en væsentlig Grad vanskeliggjøre Indretning af Leiligheder ogsaa for Smaafolk og fordyre dem. Jeg var af dem, der mente, at man ved Lov 15de Mai 1875 gik noget videre, end Forholdene strengt taget krævede, og at der var gjort temmelig overdrevne sanitære Betragtninger gjældende ved denne Leilighed. Men at gaa tilbage fra den, kan man ikke, og jeg finder ikke de nye Regler, som indeholdes i nærværende Lovforslag, at være af den Natur, at de kunne

siges at indeholde overdrevne Indskrænkninger. Ifølge det Synspunkt, jeg har, billigere jeg fuldkommen navnlig det, at Lovforslaget ikke er gaaet til, saaledes som der fra flere Sider har været fordret, at forbyde Indretning af Beboelsesrum i Kjældere. Jeg mener, at den Begrændsning, som man har givet det i § 41, i og for sig er fuldkommen fyldestgjørende, og at det overfor det Faktum, at der ikke har ladet sig tilveiebringe nogen virkelig bestemt positiv Udtalelse fra Sagkyndige i sanitære Forhold om, at Kjælderleiligheder skulde være særlig usunde, vilde være usvarligt at skride til et almindeligt Forbud derimod; men det har forekommet mig meget tvivlsomt, hvorvidt den i Forbindelse med § 41 staaende Regel i § 40, som har en noget videre Rækkevidde, i det Hele taget træffer det Rette. Der er i § 40, som svarer til § 25 i det oprindelige Udcast, gjort Forløg paa at definere det Udtryk: Beboelsesrum. Dette Udtryk har været et Slags diabolisk Udtryk for Forolkere af alle tidligere Bygningslove og har fremkaldt en stor Mængde Sager, hvis Afgjørelse har været overmaade tvivlsom, idet det har været forbundet med overordentlig stor Vanskelighed at afgjøre, hvilke Kriterier der skulde være for at betragte Noget som Beboelsesrum, og navnlig med Hensyn til Kjældere, hvad der var Beboelseskjældere. Der er i Motiverne til Lovforslaget med Hensyn til § 25 sagt, at der kunde være Trang til en Definition; men at der just har været Trang til den Definition, som her er given, tror jeg ikke. Det siges, at det er denne Definition, som mere og mere har gjort sig gjældende i den administrative Praxis, og dette er vistnok ogsaa fuldkommen rigtigt, men saa burde der rigtignok have været søiet til, at det ikke er denne Definition, som har gjort sig gjældende i Domstolenes Praxis. I Domstolenes Praxis har man vistnok ikke lagt den afgjørende Vægt paa dette, om der i et Rum var et Aldsted eller ikke, for at det kunde betragtes som et Beboelsesrum; men man har derimod set hen til om, hvorvidt det var indrettet til virkelig Beboelse, hvorved man, naar Spørgsmaalet skal tilspidse, og naar man skal sige, hvad der er det afgjørende Kriterium, har forskaaet Rummet Indrettelse til Natteophold for Mennesker. Nu har man imidlertid sagt, at dette Kriterium egner sig ikke til at lægges til Grund for en Lov, fordi det er for ubestemt; man maatte have noget Fast, Noget, som man kunde tage fat paa. Man har sagt, at det Spørgsmaal, hvorledes Rummet virkelig benyttes, er Noget, som Bygningsloven ikke kan give sig af med; det er Indretningen til Benyttelse, som Bygningsloven har at gøre med, og det er altsaa med Hensyn til denne, at vi maa finde det Kriterium, som skal være det Afgjørende. Jeg vil nu imidlertid sige, at denne hele Betragtningssmaaade ikke forekommer mig at være